

ÅS KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Ungdomsrådet har møte i Lille sal, Kulturhuset

22.3.2007 kl. 16.00

Møtet er åpent for publikum.

Saksliste:

- GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA 18.1.07
- PROSJEKT FREMTIDIG BRUK AV ÅS KULTURHUS INKL. KINOLOKALE orientering ved plan- og miljøvernkonsulent Solveig Viste
- ÅSGÅRDKVARTALET
Forprosjekt igangsettes. Saken orienteres om hvis prosjektet er kommet så langt at man kan orientere om saken. Saken settes evt. opp ved en senere anledning.
- HANNE DØLHEIM ORIENTERER OM SOMMERKONSERT
Ungdomsrådet arbeider videre med saken

Utv.sak nr3/07

07/588

Saken legges frem i møtet!

RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN - HØRINGSFORSLAG

- EVENTUELT

Ås, 08.03.07

Øyvind Langdalen
Leder

Eventuelt forfall meldes til Hanne Dølheim, snarest på tlf 959 39 692, 64 96 23 54 eller e-post: hanne.dølheim@as.kommune.no (Det sendes personlig svar på at slik e-post er mottatt. Telefonbeskjed må gis dersom svar ikke mottas innen rimelig tid). **Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.**

Ås kommune

Rusmiddelpolitisk
handlingsplan
(Høringsforslag)

2008 - 2011

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	5
2	SAMMENDRAG	6
3	HVORFOR EN RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN?	7
3.1	Innledning.....	7
3.2	Ås kommunes arbeid med planen	8
4	BESKRIVELSE OG VURDERING AV RUSMIDDELSITUASJONEN	9
4.1	Rusmiddelsituasjonen i Norge	9
4.2	Rusmiddelsituasjonen i Ås kommune.....	9
4.2.1	Situasjonsbeskrivelse fra Ås lensmannskontor:.....	10
5	RUSMIDDELPOLITISKE MÅL OG STRATEGIER	13
5.1	Nasjonale mål og strategier	13
5.2	Regionale mål og strategier.....	14
5.3	Ås kommunes mål og strategier	14
6	EVALUERING AV TILTAK I HANDLINGSPLAN MOT RUS 2004-2008	16
7	TILTAK	18
7.1	Forebyggende tiltak.....	18
7.1.1	Allmennforebyggende tiltak	18
7.1.2	Forebyggende tiltak overfor risikoutsatte grupper.....	20
8	OPPFØLGING OG REHABILITERING AV RUSMISBRUKERE	22
8.1	Forslag på tiltak	22
9	GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING AV TILTAKENE I RUSMIDDELPOLITISKE HANDLINGSPLAN	23
9.1	Ansvarsfordeling og samarbeid.....	23
9.2	Rutiner for oppfølging, evaluering og rullering av planen	23
9.3	Økonomiske konsekvenser	23
10	NYTTIGE KILDER OG HJELPEMIDLER	24
10.1	Dokumenter, publikasjoner etc	24
10.2	Aktuelle nettsteder	24
10.3	Regionale kompetansesentre	24
	Vedlegg – Oversikt over evaluering av tiltakene i plan for 2004 – 2008	26
	Forebyggende tiltak – felles satsningsområder i plan for 2004 – 2008	26
	Nye forebyggende tiltak / endringer av igangsatte tiltak i plan for 2004 – 2008	29
	Tiltak for rusmisbrukere	30

1 INNLEDNING

Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Ås kommune er basert på Sosial- og helsedirektoratets veileder for kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan som ble utgitt i april 2006. Bidragene til Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Ås kommune har kommet fra mange kommunale virksomheter og Lensmannskontoret i Ås.

Rammene for Rusmiddelpolitisk handlingsplan er Ås kommunes visjon:

Ås er mulighetenes kommune med menneske og miljø i sentrum

og følgende hovedmål for kommunens langsiktige utvikling:

- *Ås kommune har en bærekraftig samfunnsutvikling som sikrer livskvalitet*
- *Ås kommune har et bærekraftig perspektiv på forvaltningen av arealressurser, eiendommer og teknisk infrastruktur*
- *Barn og unge har et variert oppvekst- og læringsmiljø som gir trygghet og utfordringer*
- *Voksne som har behov for kommunale tjenester har et selvstendig og verdig liv*
- *Kommunen har kompetente medarbeidere og en hensiktsmessig organisasjon*
- *Kommunen har en økonomi som gir handlefrihet*

Rusmiddelpolitisk handlingsplan er også basert på Handlingsplan mot rus og alkoholpolitiske retningslinjer for perioden 1.7.2004 til 30.6.2008.

Denne Rusmiddelpolitisk handlingsplan tar kun for seg rusbehandling og forebygging og ikke alkoholpolitiske retningslinjer. Dette vil bli behandlet i egen plan.

Rusmiddelproblematikk og psykiatri henger i mange tilfeller sammen. Flere av tiltakene nevnt i Rusmiddelpolitisk handlingsplan vil også være å finne i Plan for psykisk helse 2007 – 2010.

2 SAMMENDRAG

Undersøkelser som er foretatt viser at trenden fra noen år tilbake om at unge menneskers holdning til rus blir stadig mer positiv nå stagnerer og viser tegn til å snu. Et viktig virkemiddel for å styrke unge menneskers negative holdninger til rusmidler skjer gjennom nasjonale og lokale tiltak. Denne planen gir en oversikt over foreslåtte tiltak i Ås kommune de neste fire årene.

Lokalt i Ås har lensmannskontoret intensivert aktiviteten mot unge rusmisbrukere for å kartlegge og forebygge bruk av narkotiske stoffer. Det er stadig en del nyrekruttering til miljøene, alderen ligger på 14-18 år, og det er beslaglagt både brukerstyrer og narkotika. Det er ungdommer på 14 år som erkjenner bruk av hasj og tabletter. Alkohol er fortsatt svært vanlig på dette alderstrinnet.

Politiet ser også med bekymring på at ungdommene vanker sammen med eldre og mer belastede misbrukere, noe som kan tyde på at de vil prøve tyngre narkotiske stoffer.

Bruk av narkotika foregår for det meste i private hjem i forbindelse med fester og samling av ungdommer. Dette gjør det vanskelig å få en full oversikt over brukerne og få avdekket bruk av narkotiske stoffer. På disse festene er det ofte et stort forbruk av alkohol, både legalt og illegalt fremskaffet. Her ser vi at den årlige aksjonen ”stopp langingen” som er myntet på voksnes kjøp av alkohol til mindreårige, har gitt resultater og forståelse.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2008 – 2011 viser til viktige tiltak som både skal virke allmennforebyggende og være mer målrettet mot utsatte grupper som i denne sammenhengen er definert som:

- Barn og unge med atferdsproblemer
- Barn av rusmiddelmisbrukere og psykisk syke foreldre
- Barn av innsatte i fengsler
- Spesielle ungdomsmiljøer i kommunen
- Spesielt utsatte geografiske områder i kommunen ut fra tidligere erfaringer og befolkningssammensetning

Foreslåtte tiltak er konsentrert rundt målet for å redusere etterspørselen etter rusmidler. Slike tiltak omfatter for eksempel undervisning, informasjon om skader, kampanjer og holdningsskapende arbeid. I tillegg gjør frivillige organisasjoner i Ås kommune en stor og viktig innsats i det allmennforebyggende arbeidet mot rus.

3 HVORFOR EN RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN?

3.1 Innledning

En rusmiddelpolitisk handlingsplan rulleres i henhold til et 4-års perspektiv i det kommunale plansystemet. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2007 – 2011 har tatt til grunn de to foregående rusmiddelpolitiske planene og Kommuneplanen for 2007 – 2019.

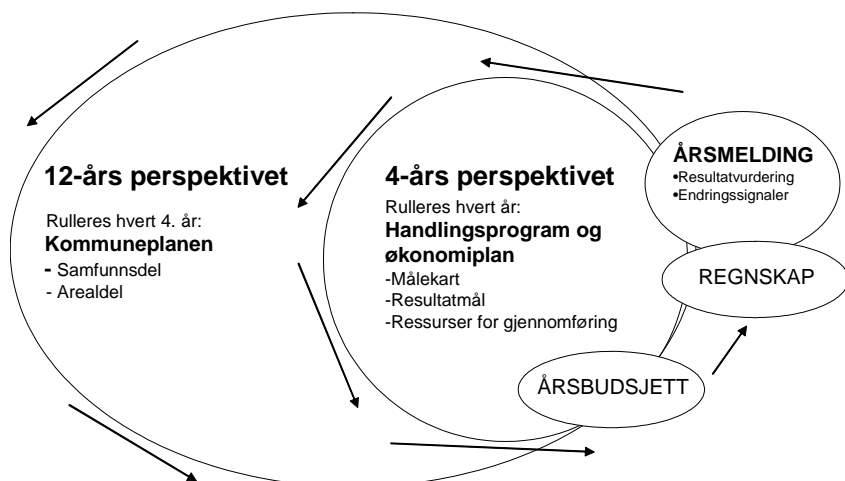

Fig. 1 Planperspektivet

Etter alkohollovens § 1-7d er kommunene pålagt å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Bestemmelsene trådte i kraft fra 1.1.1998. En rekke andre lover pålegger også kommunen å løse oppgaver på "rusmiddelfeltet".

Ulike lover legger grunnlaget for hvordan det lokale rusmiddelarbeidet skal gjennomføres. Hovedstrategien for arbeidet er lagt i:

- **Lov om sosiale tjenester, 1991.**
 - Loven berører forebyggende innsats, oppsøkende arbeid og tilrettelegging med støtte og oppfølging ovenfor rusmiddelbrukere.
- **Lov om barneverntjenester, 1992**
 - Gir et særskilt forebyggende ansvar for å følge med på tilstanden som barn og unge lever under, og finne egne hjelpetiltak når loven krever dette.
- **Kommunehelsetjenesteloven, 1982.**
 - Kommunen skal gjennom helse tjenesten fremme folkehelse og trivsel.
- **Alkoholloven (Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.), 1989.**
 - Legg grunnlaget for salgs- og skjenkepolitikken.
 - § 1,7-d pålegg alle kommuner å ha en alkoholpolitisk handlingsplan.

Målgruppen for tiltakene i Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2007 – 2011 er innbyggere i Ås kommune, og de av kommunens ansatte som arbeider for forebygge problemer med rus, og ansatte som arbeider for innbyggere med rusrelaterte problemer.

3.2 Ås kommunes arbeid med planen

Ås kommune nedsatte i september 2006 en prosjektgruppe for å arbeide med prosjektet Bostedsløse. En av oppgavene for dette prosjektet har vært å revidere eksisterende rusplan. Alle involverte i prosjektet har underveis blitt orientert om fremdriften og gitt sine innspill.

Samspill med virksomheter som arbeider med psykiatri i Ås kommune har vært viktig siden rus og psykiatri har mange felles problemstillinger og brukere med dobbeldiagnoser.

Frivillige organisasjoner i Ås er blitt invitert med til å gi innspill på allmennforebyggende rustiltak. Arbeidet som frivillige organisasjoner gjør overfor barn og unge er viktige rusforebyggende tiltak, og uten dette store mangfoldet i tilbud og aktiviteter ville belastningen på det kommunale hjelpeapparatet blitt betydelig større.

Tiltakene som sto beskrevet i Rusplanen fra 2004 er blitt evaluert av den enkelte ansvarlige i kommunen. De samme er også gitt anledning til å komme med forslag til videreføring av allerede eksisterende tiltak mot rus, og nye tiltak.

4 BESKRIVELSE OG VURDERING AV RUSMIDDELSITUASJONEN

4.1 Rusmiddelsituasjonen i Norge

Bruk av alkohol

De årlige spørreskjemaundersøkelsene i aldersgruppa 15-20 år i regi av SIRUS, viser at alkoholforbruket blant ungdom var stabilt med omkring 3 liter rein alkohol fram til slutten av 1990-tallet, men har så økt til omkring 4,5-5 liter i de seinere år. "Rusbrusen" som ble introdusert i dagligvarehandelen i 2003, utgjør sammen med alkoholholdig cider, omkring 20 prosent av de unges alkoholforbruk.

Videre utgjør "rusbrus"/alkoholholdig cider en relativt større andel av alkoholforbruket blant jenter enn det vi finner blant gutter, ved at det i 2006 sto for henholdsvis 25 og 18 prosent på landsbasis.

Den gjennomsnittlige debutalderen når det gjelder alkohol for 15-20 åringer, synes å være stabil. Den har gjennom flere år vært omkring 14,5 år for øl og omkring 15 år for vin og brennevin, noe som også gjelder debutalder for "rusbrus"/cider.

Bruk av narkotiske stoffer

Som i resten av den vestlige verden, er det cannabis og da først og fremst hasj, som er det narkotiske stoffet flest unge rapporterer å ha brukt. Etter at andelen som rapporterte bruk av så vel cannabis som andre narkotiske stoffer, var stabil i første halvdel av 1990-tallet, fant det sted en økning i årene fram til tusenårsskiftet. I de senere år har det imidlertid vært en viss nedgang.

Også når det gjelder andelen som oppgir at de har brukt andre narkotiske stoffer, har det etter en økning på slutten av 1990-tallet, stort sett vært en utflating/nedgang de siste år. Eksempelvis har andelen 15-20 åringer på landsbasis som oppgir at de noen gang har brukt amfetamin i de siste to-tre år vært omkring 3-4 prosent, mens andelen som oppgir at de noen gang har brukt ecstasy, har holdt seg på omkring 2-3 prosent gjennom flere år.

Sirus undersøkelsen fra 2005 bekrefter ellers tendensen vi har sett i de senere år om at andelen som uttrykker en positiv holdning til narkotika, ikke lenger øker. De siste to-tre år har omkring 8-10 prosent av 15-20 åringer på landsbasis og 10-13 prosent i Oslo gitt uttrykk for at de synes at cannabis bør kunne selges fritt her i landet.

4.2 Rusmiddelsituasjonen i Ås kommune

Det er ikke foretatt en kartlegging av rusmiddelsituasjonen i Ås kommune de senere årene, men sosial- og helseetaten i Ås kommune har jevnlig oppfølging av vel 40 brukere som har rusproblemer av en slik art at de trenger hjelp til blant annet bolig, medisinsk tilsyn, arbeid og lignende. Mange av disse har kontakt med og får hjelp fra ulike etater i kommunen.

4.2.1 Situasjonsbeskrivelse fra Ås lensmannskontor:

Ås lensmannskontor har intensivert aktiviteten mot unge rusmisbrukere for å kartlegge og forebygge bruk av narkotiske stoffer. Dette har ført til at miljøene rundt brukerne er rimelig godt kartlagt, og politiet pågriper flere som også selger narkotika.

Det er stadig en del nyrekruttering til miljøene, alderen ligger på 14-18 år, og det er beslaglagt både brukerutstyr og narkotika. Vi har ungdommer på 14 år som erkjenner bruk av hasj og tabletter. Alkohol er fortsatt svært vanlig på dette alderstrinnet.

Politiet ser også med bekymring på at ungdommene vanker sammen med eldre og mer belastede misbrukere, noe som kan tyde på at de vil prøve tyngre narkotiske stoffer.

Bruk av narkotika foregår for det meste i private hjem i forbindelse med fester og samling av ungdommer. Dette gjør det vanskelig å få en full oversikt over brukerne og få avdekket bruk av narkotiske stoffer. Det er med andre ord trolig store mørketall her. Ungdom som har brukt stoff over tid og som glir over i å bli vanebrukere, bruker stoff hvor som helst og når som helst og er lettere å registrere. På disse festene er det ofte et stort forbruk av alkohol, både legalt og illegalt fremskaffet. Her ser vi at den årlige aksjonen ”stopp langingen” som er myntet på voksnes kjøp av alkohol til mindreårige, har gitt resultater og forståelse.

Vi har elever på begge ungdomsskolene i kommunen hvor det er avdekket både bruk og salg av narkotika. Det samme gjelder på Ås videregående skole, hvor de som er tatt også har bosted i Ås kommune. Elever fra Ås videregående som er tatt for bruk av narkotika, forteller at det blir brukt og solgt en del narkotika på skolen. Videre har vi både erfart og fått opplysninger om stort narkotikamisbruk i forbindelser med russefeiringen. Dette kommer i tillegg til det allerede store alkoholkonsumet.

For å avdekke denne bruken har politiet inngått et nært samarbeid med skolens ledelse, der bl.a. møter om intern rusplan og rutiner har vært tema. Planlagte skoleaksjoner på den videregående skolen vil bli gjennomført.

Vi har et godt samarbeid med Studentsamfunnet i Ås. De har også sammen med administrasjonen på Universitetet for Miljø og Biovitenskap (UMB), satt narkotikaproblemet på dagsorden. Det har vært gjennomført opplæring for vaktpersonell og ledere ved Samfunnet og UMB for øvrig, der problemene er bevisstgjort. Studentsamfunnets styre har også ønsket konkrete planer for å avdekke narkotika på deres arrangementer. Under UKA i Ås som arrangeres hvert annet år, har det vært fokus på narkotika, i tillegg til god alkoholkultur og oppfølging av skjenkereglene.

Statistikk

Ås lensmannskontor har i 2006 gjort 152 beslag av narkotiske stoffer. Dette er en økning over de siste årene, men når ikke opp mot toppåret som var i 2002 med 181 beslag.

Tabellen nedenfor viser antall beslaglagt narkotika i Ås fordelt på stofftyper, alder og kjønn på personene som er siktet for besittelsen av stoffet. Narkotika vi ikke har klart å knytte til noen personer er utelatt fra tabellen. Beslag av samme stofftype gjort på forskjellige steder på kroppen eller for eksempel på flere steder i en bil teller bare som et beslag. Personene nevnes bare en gang på antall, selv om det har vært beslag på samme person flere ganger i løpet av året.

Beslaglagte narkotiske stoffer i Ås kommune

Alder	Totalt antall		Hasj (gram)		Amfetamin (gram)		Kokain (gram)		Heroin (gram)		Tabletter stk	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Kvinner under 18	1	1	0,7					0,2				
Menn under 18		3		18,5				0,1				
Kvinner 18-24	2	2	47,5	15,0	1,0	1,0						40
Menn 18-24	14	12	55,7	77,0	6,1	2,2	1,5	5,0			95	25
Kvinner over 24	2	8	3,0	16,0	1,1	19,4					16	8
Menn over 24	48	43	520,0	45,0	1158,7	272,7	4,2	2,5		10,4	421	536
Sum	67	69	626,9	171,5	1166,9	295,3	5,7	7,8	0,0	10,4	532	609

I tillegg er det bl.a i 2005 beslaglagt flere liter med flytende væske som er analysert som GHB (flytende narkotika) Det er også i 2005 beslaglagt flere kilo med det narkotiske stoffet Khat. Videre har vi beslaglagt en del flytende anabole steroider, også flere hundre gram med pulver der virkestoffet brukes som doping. Aldersgruppen hvor sistnevnte er beslaglagt er menn 18-24 år.

ANTALL SAKER	År	2002	2003	2004	2005	2006	Endring siste år
Narkotika (1. ledd / legemiddeloven)		226	174	119	104	123	18,27 %
Narkotika (2. og 3. ledd)		3	6	2	2	5	150,00 %
Antall narkotikabeslag		181	148	133	147	152	3,4 %

Høsten 2004 fikk vi en større narkotikasak i Ås med utenlandske aktører. Dette krevde store ressurser i etterforskningen og iretteføringen av saken som endte med fengsel i 6 år og 6 mnd. for de to domfelte. Saken ble endelig avgjort høsten 2006. I mellomtiden dukket det opp en ny sak med flere utenlandske aktører september 2006 hvor etterforskningen pågår. Dette er også en stor narkotikasak som fortsatt beslaglegger store etterforskningsressurser på lensmannskontoret. Vi håper saken kan bli pådømt i løpet av 2007. I denne saken snakker vi om flere kilo amfetamin, sannsynligvis ment til distribusjon utenfor Ås kommune.

Høsten 2005 startet vi opp et samarbeid med politiet i Oppegård og Ski om en uropatrolje*. Denne uropatroljen fungerte godt første halvår, men har vært noe redusert høsten 2006. Likevel må vi nok tilskrive dette samarbeidet de gode resultatene innenfor bekjempelse av narkotikakriminaliteten i 2006. I 2007 er denne gruppen tilbake i operativt arbeid og vi ser resultater allerede.

**Uropatrolje er en betegnelse for en spesiell arbeidsmetode med sivile polititjenestemenn og hvor en del av hensikten er å skape mest mulig uro i de etablerte narkotikamiljøene.*

Det er med andre ord fortsatt mye narkotika i omløp i Ås og kampen er på ingen måte i noen slutfase. Vi arbeider etter filosofien om at enhver aksjon mot miljøet vil "demme opp" mot utviklingen og samtidig virke avskrekkende for rekrutteringen til rusmiljøene i kommunen.

Det er alltid forbundet med en viss risiko å bruke statistikk for å beskrive en aktuell situasjon eller et miljø. Politiet har fokusert på aldersgruppen 14-18 år og vi forsøker å gripe inn så snart vi har opplysninger om straffbare handlinger begått av ungdom i denne aldersgruppen. Vi har også hatt mange ungdom med foreldre inne til "bekymringsamtaler" på bakgrunn av meldinger om bekymringsfull adferd.

Det er ikke alltid slik at en økning av antall saker nødvendigvis er negativt. Innenfor saksområdet narkotikasaker er det tvert imot positivt at både antall saker og antall beslag øker. Antall narkotikasaker avspeiler ikke hvor mye narkotika eller hvor mange narkomane det er i distriktet, men er heller en indikator på hvor godt politiet arbeider med narkotikaproblemet.

Vi har ikke de store problemene mht til narkotika i Ås, sammenlignet med utviklingen for noen år tilbake. De etablerte narkotikamiljøene består stort sett av tyngre misbrukere.

Vi opplever heldigvis ikke så stor rekruttering til de tyngre brukermiljøene. Likevel har vi flere etablerte miljøer i alderen 18-20 år som røyker hasj og bruker piller jevnlig. Vår frykt er at flere av disse personene vil gå over til tyngre stoffer.

I tillegg vet vi at det i Ås kommune er bosatt flere personer som er involvert i organisert narkotikakriminalitet.

Narkotikaproblemet vil også i fremtiden være en utfordring for politiet i Ås. Med tyngre narkotikamisbrukere bosatt i kommunen vil det fortsatt bli omsatt narkotika og tyvegods. Videreføring av det gode tverrfaglige samarbeidet med kommunen i forhold til rus- og ungdomsmiljøene vil imidlertid kunne bidra til at rekrutteringen til de etablerte narkotikamiljøene blir marginal.

5 RUSMIDDELPOLITISKE MÅL OG STRATEGIER

5.1 Nasjonale mål og strategier

I regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer 2006 – 2008 er følgende visjon satt opp:

Visjon:

- Frihet fra rusmiddelproblemer.

Hovedmål:

- En betydelig reduksjon i de sosial og helsemessige skadene av rusmiddelbruk.

Viktige strategiske mål:

- Forebygge alle typer av rusmiddelmisbruk, med særlig fokus på forebyggende arbeid blant barn og ungdom.
- Bedre tilgang til effektiv rådgiving, hjelp og behandling for personer med rusmiddelproblemer og deres pårørende.
- Oppnå en vesentlig reduksjon i forekomsten av rusmiddelrelaterte helseskader og antall rusmiddelrelaterte dødsfall.

Strategiske mål for alkoholpolitikken:

- Redusere totalforbruket av alkohol.
- Endre skadelige drikkemønstre.
- Redusere ulovlig omsetning av alkohol.
- Heve den gjennomsnittlige debutalderen for alkohol.
- Øke oppslutningen om alkoholfrie soner, som under graviditet, i trafikken, i samsvar med barn med barn og ungdom, i arbeidslivet og i organisert fritid.
- Redusere skadevirkninger for tredjepart, særlig barn av rusmiddelbrukere.

Strategiske mål for narkotikapolitikken:

- Redusere tilbudet av ulovlige narkotiske stoffer.
- Motvirke narkotikamisbruk, eksperimentering og rekruttering, særlig blant barn og unge under
- Øke andelen misbrukere som ved hjelp av offentlige og private behandlings- og rehabiliteringstilbud kommer seg helt ut av misbruket eller får betydelig bedret livskvalitet.
- Etablere fullgode alternativer som gjør det mulig å fjerne og motvirke åpne salgs- og samlingssteder for narkotikamisbrukere.
- Redusere kriminalitet som følge av narkotikamisbruk.

5.2 Regionale mål og strategier

Rusreformen trådte i kraft 1. januar 2004. Fylkeskommunens ansvar for tiltak for rusmiddelmissbrukerne ble da overført til staten, ved de regionale helseforetakene. Hensikten med reformen var å styrke helsetjenestetilbudet og sikre helhet i behandlingstilbudet til rusmiddelmissbrukere.

Som følge av at ansvaret for tjenestene overføres til spesialisthelsetjenesten, får rusmiddelmissbrukere pasientrettigheter også når de behandles for sitt rusmiddelmissbruk. I dag har sykehusene i Helse Øst ansvar for å gi helsetilbud til rusmiddelmissbrukere på samme måte som de har ansvar for å gi et tilbud innen somatikk og psykisk helsevern. Sykehusene har også det praktiske ansvaret for å koordinere opptak når pasienter trenger opphold ved de private institusjonene. For at rusmiddelmissbrukere skal få lett tilgang til spesialisthelsetjenesten, vil både sosialhelsetjenesten og fastlegen kunne henvise til vurdering for behandling. Kommunen har fortsatt det samme ansvaret innenfor rusfeltet som før reformen.

Aker universitetssykehus HF fikk 1. januar 2004 ansvaret for tverrfaglig spesialisert rusbehandling i Oslo og Follo. Avdeling for rus og avhengighet (ARA) ble etablert. Helse Øst så det som hensiktsmessig å overføre det ansvaret som tidligere hadde vært sentralisert til Rusmiddeletaten i Oslo kommune til ett enkelt HF i en overgangsperiode etter at rusreformen trådte i kraft.

ARA har koordineringsansvar for behandling for rusmisbrukere i Aker sektor, mens Folloklinikken gjør vurdering av hvem som har rett til nødvendig helsehjelp.

5.3 Ås kommunes mål og strategier

Kommunene har ansvar for å hjelpe den enkelte til å komme bort fra misbruk av alkohol og andre rusmidler. Den har også ansvar for å gi råd, veiledning og hjelp til vedkommendes familie. Dette følger av lov om sosiale tjenester og kommunehelsetjenesteloven.

Ås kommune vedtok mål og strategier for kommunens arbeid med rusfeltet i 2004. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2007 – 2011 viderefører målene fra 2004 inn i ny planperiode.

Kommunens mål:

Rusmiddelpolitisk handlingsplan skal bidra til:

- Reduserte skadevirkninger ved bruk av rusmidler, individuelt og samfunnsmessig.
- Økt bevissthet om sammenhengene mellom bruk og misbruk av forskjellige rusmidler.
- Styrking av negative holdninger til misbruk av rusmidler.

- Et tilfredsstillende tjenestetilbud til rusmisbrukere og deres pårørende.
- Oppnåelse av statens krav om tjenestetilbudet for rusmisbrukere i Ås kommune.

Kommunens strategier for å nå målene er:

- Øke kompetansen med hensyn til holdningsskapende arbeid.
- Heve debutalderen for bruk av alkohol.
- Stimulering av frivillige organisasjoner i Ås kommune i deres forebyggende arbeid.
- Øke oversikten og kunnskap om alkoholbruken gjennom gode kartleggingsrutiner.
- Bidra til økt innsats mot alkoholmisbruk og annet rusmiddelmisbruk gjennom samarbeid med politiet.
- Videreutvikle samarbeidet mellom etater og virksomheten.
- Delta aktivt i regionale og nasjonale kampanjer.

Tiltakene som skal gjøres for å nå målene er presentert i senere kapittel.

6 EVALUERING AV TILTAK I HANDLINGSPLAN MOT RUS 2004-2008

I forbindelse med utarbeidelse av ny Rusmiddelpolitisk handlingsplan har ansvarlige for tiltakene i Handlingsplan mot rus 2004 – 2008 blitt bedt om å evaluere tiltakene som sto i planen. En fullstendig oversikt over denne evalueringen følger med denne Rusmiddelpolitisk handlingsplan som vedlegg. En oppsummering av tilbakemeldingene gir oss følgende resultater på:

Forebyggende tiltak – felles satsningsområder i plan for 2004 – 2008

Planen hadde 22 tiltak under denne overskriften. Av disse er 21 tiltak igangsatt og flere er fortsatt i drift og / eller foreslås videreført i neste planperiode. Vi vil spesielt nevne:

- Tverrfaglig helsestasjon med foreldreveiledning og kollegaveiledning. Målgruppen er barn og familier med barn i aldersgruppen 0 – 12 år.
- Ungdomsteamet som er ½ dag per uke på hver ungdomsskole med konsultasjoner til familier, lærere og elever har blitt et mye brukt tiltak.
- Etablering av helsestasjon for ungdom i aldersgruppen 16 – 20. Tiltaket er mye brukt av målgruppen.
- Barn og unges kommunestyre som ble etablert i 2006. Med dette har barn og unge i Ås kommune fått et forum for medvirkning i saker som angår dem og deres oppvekstmiljø.
- Etablering av gruppen Positivt oppvekstmiljø som er en videreføring av ordningen av SLT-koordinator, har blitt en viktig arena samordning av tverrsektorielle tiltak.
- Ungdomshusene som er i drift i både Nordby og Ås har blitt et viktig tiltak spesielt rettet mot ungdom som ikke er med på annet organisert tilbud.

Nye forebyggende tiltak / endringer av igangsatte tiltak i plan for 2004 – 2008

Planen hadde 10 tiltak under denne overskriften. Av disse er 5 igangsatt. Flere av de som ikke er igangsatt blir foreslått som nytt tiltak i Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2008 – 2011.

Av de igangsatte tiltakene vil vi spesielt nevne:

- ZERO-prosjektet som arbeider mot mobbing i skolen. Alle skoletrinn har gjennomført dette i 2004 – 05 og skolene har laget en handlingsplan som oppfølger til prosjektet.
- Etablering av tverretattlig nettverk rundt enkeltbarn og utsatte familier har gitt etatene en metode å jobbe etter, som gir brukerne et bedre målrettet tilbud.

Tiltak for rusmisbrukere

Planen hadde 9 tiltak under denne overskriften. Alle disse er igangsatt og fortsatt i drift. Flere vil også komme som videreføring av tiltak mot målgruppen i neste planperiode.

Av tiltakene vil vi spesielt nevne:

- Oppfølging av rusmisbrukere for å hindre rekruttering til rusmiljøet i Oslo og forebygge utkastelser har ført til etablering av en bemannet "base" i Fjellveien og styrking av rusteamet med tjeneste på kveld / helg.
- Påbegynt arbeid med å bygge nye tilrettelagte boliger for rusmisbrukere.
- Arbeidet med å gi et fritidstilbud for rusmisbrukere har resultert i prosjektet "Fritid med bistand", hvor målgruppen får hjelp til å bli inkludert i ordinære fritidstilbud med noe støtte.

7 TILTAK

7.1 Forebyggende tiltak

Målgrupper for de forebyggende tiltakene i Rusmiddelpolitisk handlingsplan er alle innbyggere i Ås kommune, men med særlig vekt på:

- Barn og unge med atferdsproblemer
- Barn av rusmiddelmisbrukere og psykisk syke foreldre
- Barn av innsatte i fengsler
- Spesielle ungdomsmiljøer i kommunen
- Spesielt utsatte geografiske områder i kommunen ut fra tidligere erfaringer og befolkningssammensetning

Tiltak som skal virke rusforebyggende kan deles i to typer:

1. Tiltak for å redusere etterspørselen etter rusmidler
2. Tiltak for å regulere tilgjengeligheten av rusmidler

Siden denne Rusmiddelpolitiske handlingsplanen ikke skal ta opp skjenkepolitiske virkemidler har vi valgt å konsentrere tiltakene rundt punkt 1: Tiltak for å redusere etterspørselen etter rusmidler. Slike tiltak omfatter for eksempel undervisning, informasjon om skader, kampanjer og holdningsskapende arbeid som har som mål å redusere bruk av rusmidler. Hensikten er å påvirke folks holdninger til bruk av alkohol og narkotika. Etterspørselreduserende tiltak er et viktig supplement til de regulatoriske virkemidlene som kommunen har til rådighet.

7.1.1 Allmennforebyggende tiltak

Tiltak	Mål	Ansvarlig
Gjennomgå tilskudsreglementet for tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner.	Gjennom differensierte kommunale støtteordninger oppfordre frivillige organisasjoner til å gi utsatte barn og unge utviklende fritidstilbud.	Oppvekst- og kulturetaten
Barn og unges kommunestyre	Videreutvikle tilbudet, gjennom å etablere et forum for barn og unges medvirkning i saker som angår dem og deres oppvekstmiljø	Oppvekst- og kulturetaten

Tiltak	Mål	Ansvarlig
”Positivt oppvekstmiljø”	Samordning av tverrsektorielle tiltak med et spesielt fokus på positivt ungdomsmiljø i Ås.	Koordinator for utvalget
Aktiv Elev (Ås vdg.)	Videreføre tilbudet til nye kull ved videregående skole.	Ås videregående skole i samarbeid med rådgivere ved skolene i Ås
Natteravnene	<u>Ås sentrum</u> : Videreutvikle tiltaket. <u>Nordby</u> : Etablere og få tiltaket i fast drift.	Frivillighetssentralen FAU, Nordbytun us., m.fl
Tverrfaglig helsestasjon	Foreldreveiledning med tverrfaglige team bestående av helsesøster, førskolelærer, psykiatrisk vernepleier og representant fra barnevernet.	Forebyggende helsetjeneste
Nettverksarbeid på helsestasjonen	Gi et tilbud om barselgrupper og babytreff til alle som ønsker i Ås kommune.	Forebyggende helsetjeneste
Ungdomsteam	Videreutvikle og gjennomføre tiltaket ved ungdomsskolene i kommunen med hovedaktivitet knyttet til samtaler med enkeltelever og foreldre.	Forebyggende helsetjeneste
Helsestasjon for ungdom	Videreutvikle tilbudet.	Forebyggende helsetjeneste
Helseprofilundersøkelsen	Gjennomføre og med utgangspunkt i resultater fra undersøkelsen, målrette og justere tiltak rettet mot barn og ungdom. Undersøkelsen omfatter elever fra 3. kl. tom. videregående skole.	Forebyggende helsetjeneste
Råd og veiledning for rusmisbrukere og pårørende	Videreutvikle rusteamet ved sosialtjenesten, og støtte reetablering av Foreningen mot stoffmisbruk på Ås og Foreningen Anonyme narkomane.	Helse og sosialetaten
”Det er mitt valg”	Lions tilbyr kurs for lærere i grunnskole og videregående skoler i hvordan de skal skolere elevene i holdningsskapende arbeid.	Ås Lions club
Ungdomskontakt	Vurdere behovet for en stilling som ungdomskonsulent i kommunen. Stillingen skal ha en samlende funksjon for alt barne- og ungdomsarbeidet i kommunen.	Positivt oppvekstmiljø
Åpent ”Street fellesskap”	Gi uorganisert ungdom et rusfritt dansetilbud som engasjerer og bygger fellesskap på tvers av bosted i kommunen.	Frivillighetssentralen i samarbeid med Kultur og oppvekst.
Styrking av tilbud gjennom kulturskolen	Gi alle barn og unge i kommunen som ønsker det et tilbud gjennom kulturskolen. Styrke tilbudet til allmennforebyggende tiltak i frivillige organisasjoners regi ved å gi et langvarig og forutsigbart tilbud gjennom kulturskolen.	Kultur og oppvekst

Tiltak	Mål	Ansvarlig
Rusfritt kulturarrangement	Etablere et årlig rusfritt arrangement natt til 1. mai med bruk av lokale krefter fra musikk-og kulturlivet i kommunen.	Kultur og oppvekst i samarbeid med Midtgard
Enklere overgang mellom de ulike skoletrinnene.	Gjøre overgangen mellom barne- og ungdomsskole, og ungdomsskole og videregående skole lettere.	Kultur og oppvekstetaten
Kompetanseheving for positivt oppvekstmiljø	Deltakerne i Positivt oppvekstmiljø skal få økt kompetanse om forebyggende arbeid.	Positivt oppvekstmiljø

7.1.2 Forebyggende tiltak overfor risikoutsatte grupper

Tiltak	Mål	Ansvarlig
Spilleavhengighet – avdekke problem/behandling	Utvikle kompetanse på feltet	Helse og sosialetaten
Kompetanseheving på rusforbyggende tiltak /hvordan oppdage rusmisbruk	Ås kommune tar initiativ til samarbeid med Ås videregående skole om felles opplæringsdag	Helse og sosialetaten / positivt oppvekstmiljø
Nettverk rundt enkeltbarn og utsatte familier	Videreutvikle nettverk som arbeidsmetode og gi flere med dette behovet et tilbud.	Helse og sosialetaten i samarbeid med kultur og oppvekstetaten
Anabole steroider – forhindre bruk	Utvikle kompetanse på feltet	Helse og sosialetaten / positivt oppvekstmiljø
Inkludering i frivillige organisasjoners tilbud	Utvikle et tilbud som gjør at barn og unge som har behov for ekstra oppfølging for å kunne delta i organiserte fritidsaktiviteter kan få støtte til dette.	Helse og sosialetaten
Utvidet avlastningstilbud	Familier med barn/unge som har ADHD, Asbergers syndrom og andre skal få et mer målrettet tilbud om avlastning.	Helse og sosialetaten
Redusere barnefattigdommen	Utvikle tiltak for barn i familier som mottar bistand fra sosialtjenesten, og heve kompetansen blant de som deltar i prosjektet.	Helse og sosialetaten
Utvikle nettverksmetode	Gi økt kunnskap om nettverk som metode i møter med brukere i sammensatte behov.	Helse og sosialetaten
Samtalegrupper for barn av psykisk syke foreldre	Formidle kontakt med Folloklinikken som tilbyr samtalegrupper for denne målgruppen.	Helse og sosialetaten
Barn av innsatte i fengsler	Kartlegge hvordan denne målgruppen håndteres i Ås kommune.	Positivt oppvekstmiljø

Administrativ oppfølging av innbyggere som trenger hjelp til å skaffe eller beholde bolig.	Etablere en tjeneste med støtte fra Husbanken til hjelp og støtte til oppfølging av regninger, avtaler, møter etc slik at utkastelser kan unngås.	Helse og sosialetaten

8 OPPFØLGING OG REHABILITERING AV RUSMISBRUKERE

Som følge av lov om sosiale tjenester og kommunehelsetjenesteloven har Ås kommune ansvar for å hjelpe den enkelte til å komme bort fra misbruk av alkohol og andre rusmidler. Kommunen har også ansvar for å gi råd, veiledning og hjelp til vedkommendes familie.

8.1 Forslag på tiltak

Tiltak	Mål	Ansvarlig
Oppfølging av rusmisbrukere for å hindre rekruttering til rusmiljøet i Oslo og forebygge utkastelser	Videreutvikling av miljøteamet og samarbeidet med psykiatritjenesten.	Helse og sosialetaten
Bidra til at rusmisbrukere får det behandlingstilbudet de har behov for fra spesialisthelsetjenesten	Fortsette samarbeidet med Folloklinikken og de øvrige Follokommunene (kalt FIKS). Benytte Folloklinikken konsultasjonsteam. Videreutvikle sosialtjenestens og kommunale samarbeidspartneres kompetanse innen rus/-psykiatrifeltet ("dobbeldiagnoser")	Helse og sosialetaten
Oppfølging av rusmisbrukere etter avsluttet behandling i spesialisthelsetjenesten	Videreutvikle sosialtjenestens kompetanse. Utvikle samarbeidet mellom de ulike kommunale tjenester som kan bidra i oppfølgingsarbeidet ("ettervernet")	Helse og sosialetaten i samarbeid med lensmannskontoret og de øvrige kommunale tjenester
Økt kompetanse psykiatri/dobbeldiagnoser – praktisk anvendelse	Videreføre samarbeidet mellom psykiatrisk sykepleietjeneste og sosial- og barneverntjenesten med formål gjensidig læring. Den part som har etablert relasjonen til klienten/pasienten, følger denne videre, med konsultasjon fra den andre parten.	Helse og sosialetaten
NAV	Sørge for at personer med rusproblemer får den bistand de har behov for ved etablering av NAV kontor i Ås.	Helse og sosialetaten
Fritid med bistand	Videreutvikle tiltak i samarbeid med Frivillighetssentralen/frivillige organisasjoner og øvrige organer som ivaretar rusmisbrukernes interesser	Helse og sosialetaten i samarbeid med frivillighetssentralen og øvrige frivillige organisasjoner
Tverretatlig prosess for arbeidstrening	Få ulike etater til å bidra i dette arbeidet, bl.a. med å skaffe arbeidsplasser/arbeidsoppdrag	Helse og sosialetaten i samarbeid med de øvrige etater
Utarbeide retningslinjer for rusfeltet	Utarbeide rutiner for arbeidet med målgruppen blant ansatte som bidrar i forhold til denne brukergruppen	Helse og sosialetaten i samarbeid med de øvrige etater
Boliger til rusmisbrukere	Ta i bruk nye boenheter for innbyggere som har dårlig boevne.	Rådmannen
Individuell plan (IP)	Utvikle kompetanse i bruk av IP og rutiner for hvordan inkludere og involvere alle berørte parter i arbeidet med IP for rusmisbrukere.	Helse og sosialetaten

9 GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING AV TILTAKENE I RUSMIDDELPOLITISKE HANDLINGSPLAN

9.1 Ansvarsfordeling og samarbeid

På alle tiltakene i kapittel 7 Tiltak er det påført hvilken instans det er i kommunen som har ansvaret for gjennomføring av tiltakene. Tiltakene som er et samarbeid mellom ulike etater har fått påført hvilken etat som har hovedansvaret.

9.2 Rutiner for oppfølging, evaluering og rullering av planen

Ved rullering av Rusmiddelpolitisk handlingsplan vil alle ansvarlige for tiltakene bli bedt om å gi en vurdering om hvor vidt målene for Rusmiddelpolitisk handlingsplan er oppnådd.

9.3 Økonomiske konsekvenser

Kommunen har mulige inntekter på rusmiddelområdet. Dette kan være:

- Bevillingsgebyrer for salg og skjenking
- Ulike tilskuddsordninger fra statlige myndigheter
- Opptrappingsplanen for rusfeltet

I tillegg kommer ulike statlige støtteordninger som gir muligheter for finansiering av allmennforebyggende tiltak, tiltak rettet mot spesielle målgrupper og tiltak rettet mot rusmisbrukere.

10 NYTTIGE KILDER OG HJELPEMIDLER

10.1 Dokumenter, publikasjoner etc

NOU 2003:4 Forskning på rusmiddelfeltet. En oppsummering av kunnskap om effekt av tiltak.

Lov om sosiale tjenester m.v

Statusrapport om rusmiddelsituasjonen i Norge (årlig redegjørelse til Stortinget fra helse- og omsorgsdepartemenet).

Styrings- og informasjonshjulet for helse- og sosialtjenesten i kommunene. (Sosial- og helsedirektoratet)

10.2 Aktuelle nettsteder

www.shdir.no/rusmidler

www.lovdatab.no

www.kommunetorget.no

www.forebygging.no

www.sirus.no

www.rustiltak.no

www.tiltak.no

10.3 Regionale kompetansesentre

Øst-norsk kompetansesenter for rus- og avhengighetsspørsmål

Sykehuset Innlandet HF Sanderud

Pb. 68

2312 Ottestad

Tlf 62 58 15 68

www.rus-ost.no

Vedlegg – Oversikt over evaluering av tiltakene i plan for 2004 – 2008

Forebyggende tiltak – felles satsningsområder i plan for 2004 – 2008

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppr
Gjennom differensierte kommunale støtteordninger oppmuntre friville organisasjoner til å gi utsatte barn og unge utviklende fritidstilbud.	Gjennomgå tilskuddsreglementet for tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner. Arbeidet er ikke påbegynt.	Oppvekst- og kulturetaten	Tilskudd 2004, nedsatt Tilskudd fortsatt tilskudd 520 000 Tiltak
Barn og unges kommunestyre	Videreutvikle tilbudet, gjennom å etablere et forum for barn og unges medvirkning i saker som angår dem og deres oppvekstmiljø	Oppvekst- og kulturetaten	Etablert kommunestyre Ungdom og videre
Utvikle et bredt kommunalt fritidstilbud til ungdom i samarbeid mellom kulturetaten og skolene	Arbeide for å øke dekningsprosenten i kulturskolen gjennom opprettelse av nye elevplasser Vurdere kommunens involvering på eier- og driftssida i utviklingen av Årungen som felles nasjonalanlegg Etablere skateramper i Ås sentrumsområde og i Nordby.	Oppvekst- og kulturetaten i samarbeid med Teknisk etat	Innenfor utvidelse Skatebane ungdom
Tverrfaglig samarbeidsgruppe; med hovedtema: "Positivt ungdomsmiljø"	Gruppen arbeider med samordning av tverrsektorielle tiltak og har et spesielt fokus på positivt ungdomsmiljø i Ås. Gruppen har arbeidet over flere år, og flere delprosjekter har sprunget ut av dette arbeidet	Slt-koordinator	Prosjekt Prosjekt målgrupper for arbeid navne
Aktiv Elev (Ås vdg.)	Aktiv elev har i 2003-04 besøkt alle barneskolene i Ås, i tillegg til Ås og Nordbyton ungdomsskoler. Det er planlagt nye besøk på barneskolene våren -04. Målet er å påvirke skoleelevenes holdninger mot rusmidler og at elevene fra videregående tilføres tilstrekkelig kompetanse for oppgaven.	Ås videregående skole i samarbeid med rådgivere ved skolene i Ås	Arbeid
Natteravnene	<u>Ås sentrum</u> : Midlertidige lokaler til ravnene etableres våren 2004 i kulturskolens bygning. <u>Nordby</u> : På grunn av fravær av samlingssteder med ungdom i området, "ravnes" det ikke på vinterstid. Oppstart etter påske igjen, og da på fredag - og lørdag kveld. Utfordringer knyttet til Breivold fra tidlig sommer (mai)	Frivillighetssentralen FAU, Nordbyton us.	Nattearbeid hos Ås Betydnings Natte

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppfølging
Internasjonal kvinnegruppes tiltak for integrering av flerkulturell ungdom	Gjennom arrangementer og temamøter settes søkelyset på integrering av flerkulturell ungdom. Akershus KIM (Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene) planlegger en regional konferanse om: "Hvor reell er ungdommens, særlig med minoritets bakgrunn, deltakelse og medvirkning i utviklingen av lokalsamfunnet?" De håper å kunne arrangere den i Ås i mai 2004 med Ås internasjonale kvinnegruppe og flyktningtjeneste som medarranger.	Flyktningsekretær	Tiltak
Tverrfaglig helsestasjon	Foreldreveiledning og kollegaveiledning. Tilgjengelig ½ dag i uka. Det tverrfaglige teamet består av helsesøster, førskolelærer, psykiatrisk vernepleier og representant fra barnevernet, og har god kompetanse i foreldreveiledning. Tverrfaglig helsestasjon ble et fast tiltak fra 01.01.04	Forebyggende helsetjeneste	I drift fra 01.01.04
Nettverksarbeid på helsestasjonen	Et viktig rusforebyggende arbeid er gode relasjoner og trygt nettverk rundt familier. Helsestasjonen legger et grunnlag med det nettverksarbeidet som utføres i deres regi. Barselgrupper og baby-treff er sentralt.	Forebyggende helsetjeneste	Barsel alle b bruke helse barse
Serviceteam, Ås ungdomsskole	Gir konsultasjon til familier/elever/lærere, ved behov. Lavterskeltilbud; komme inn med tiltak så tidlig som mulig slik at problemer ikke får utvikle seg. Mye benyttet fagteam bestående av helsesøster, psykiatrisk sykepleier og barnevernsfaglig person. Samarbeid med rådgiver og i enkeltsaker med PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste) og andre, etter behov. Hovedaktiviteten har vært samtaler med enkeltelever og foreldre. Tiltaket ble fast fra 01.01.04, og skal i hht psykiatriplanen utvides til å dekke de øvrige skolene i Ås.	Forebyggende helsetjeneste	Team Ungd ungd
Helsestasjon for ungdom	Etablert tiltak	Forebyggende helsetjeneste	Stor p som g Nordl
Helseprofilundersøkelsen	Med utgangspunkt i resultater fra helseprofilundersøkelsen, målrette og justere tiltak rettet mot barn og ungdom. Undersøkelsen omfatter elever fra 3. kl. tom. videregående skole.	Forebyggende helsetjeneste	Tema skole 8.kl. Se fo
Råd og veiledning for rusmisbrukere og pårørende	Gis av rusteamet ved sosialtjenesten. De fleste som kontakter teamet er over 18 år, men ingen forutsetning. Etablert samarbeid med Foreningen mot stoffmisbruk på Ås og Foreningen Anonyme narkomane. Etablert base i en av de kommunale leilighetene i Fjellveien. Er tilgjengelig der noen kvelder/helger i måneden. Treffes ellers i sosialtjenestens lokaler på dagtid.	Helse og sosialetaten	Ruste rusmi sosial misbru kontak Tiltak
Alfa-teamet	Lavterskeltilbud til foreldre/ barn. Bidrar til å løse konflikter mellom foreldre og barn m.v. Ett 3-årig prosjekt frem til 30.9.04. Prosjektet er under evaluering	Helse- og sosialetaten	Alfat nettve med r

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppfølging
Foreldreveiledningsgruppe på Ås ungdomsskole	Igangsatt av ALFA-teamet. Nettverksarbeide blant foreldre, hvor man bl.a. utvikler felles grensesetting/regler og tydeligere kommunikasjon med ungdommen, går for å være et godt rusforebyggende tiltak	Leder PVT (Pedagogisk veiledningstjeneste)	Gikk
Ungdomspatrolje for ungdom 12-18 år – i regi av politiet	Ungdomspatroljen skal spesielt jobbe mot eldre ungdom, for å avdekke distribusjon av narkotika og alkohol til yngre, samt forebygge rekruttering til kriminelle miljøer. Prosjektet er ikke evaluert, men en foreløpig rapport gir positive tilbakemeldinger fra natteravnere og Midtgard fritidsklubb. Prosjektet innebærer en aktiv tilstedeværelse og synlig forebyggende virkning. Det søkes ytterligere midler i 2004.	Lensmannskontoret i samarbeid med Helse og sosialetaten	Gjennomføres midlertidig
Ungdomshus i Ås	Midtgard har endret og utvidet åpningstid fra mandag 26/1 2004: Mandag: 18.00 – 21.30 Onsdag: 14.00 - 21.30 Fredag: 14.00 - 23.30 Torsdag: 15.00 - 22.00 (Kun for elever fra videregående) Utvidelse av åpningstider er gjort mulig gjennom tilleggsbevilgninger i budsjett for 2004, samt omdisponering av personalressurser.	Oppvekst- og kulturetaten	Ungdomssatsningsplan, arrangementer, Ungdomshuset, barne
Ungdomshus i Nordby	Arbeidet med nytt ungdomshus i Nordby startet. Politisk vedtak om utbedring av lokaler i underetasje på Nordbytun ungdomsskole. Planlagt oppstart medio august 2004. Rudolf startet opp midlertidig i Nordby idrettslags klubbhus, 23.3.04. Det er foretatt omfattende rehabilitering innvendig i klubbhuset.	Oppvekst- og kulturetaten	Ungdomssatsningsplan, Litt tilbud, ungdomshuset, barne
Det organiserte fritidstilbudet til barn i skolealder skal lokaliseres til nærmiljøet rundt skolen, i et samarbeid med FAU, lag og organisasjoner.	I samarbeid med FAU, lag og organisasjoner, avklare behov og muligheter for fritidstilbud tilknyttet den enkelte barneskole. Vurdere nåværende offentlige fritidstilbud gitt gjennom Rudolf fritidsklubb, og sammen med lokale initiativ legge strategier for fritids-utfordringer for ungdom i Sjøskogenområdet.	Oppvekst- og kulturetaten	Tiltak for junior, Det er junior, ungdom, deltaker
Kommunen bør samarbeide med det frivillige organisasjonsliv for å gjøre fritidstilbudene bedre kjent.	Arbeidet er ikke prioritert høsten 2003.	Oppvekst- og kulturetaten	Det er arbeid, bruke, internt, komm
Rusfrie aktivitetstilbud til ungdom	Utvikles i samarbeid med ungdommen, gjennom igangsatte tilbud i ungdomshusene og arrangementer i løpet av året.	Oppvekst- og kulturetaten	Alle, med p, Ås.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppn
Det utarbeides planer for ungdomskafe i Ås. Vurdere økt foreldredeltakelse i drift av fritidsklubbene, for å kunne øke åpningstiden og etablere ungdomskafeer.		Oppvekst- og kulturetaten	Ungd Noen tilbud ungd enn d ungd

Nye forebyggende tiltak / endringer av igangsatte tiltak i plan for 2004 – 2008

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppn
ZERO-prosjekt – holdningsskapende arbeid	Det er søkt om deltakelse og settes i gang på skolene høsten 2004. Prosjektet er knyttet til mobbing på skolen, og målet om en mobbefri skolehverdag. Prosjektstart avhenger av deltagelse i prosjektet. Ved deltagelse vil dette, etter opplæring av lærere, starte opp høsten 2004. Sjekke om dette kan knyttes opp til prosjekt "Nulltoleranse"	Kultur og oppvekstetaten	Alle tr Alle sk oppføl Elevun hvor ei læring unders Elevun på sko opplev
Økt kompetanse: For ungdomsarbeidere og ansatte i skolen	Det er behov for kompetanseheving for ansatte i skolen (spes. ungdomsskoletrinnet), klubbene og Ås videregående skole.	Kultur og oppvekstetaten	Det er
Hvordan gjør vi over-gangen mellom barne- og ungdomsskole, og ungdomsskole og videregående skole bedre?	. Prosjektet er i oppstartfasen.	Kultur og oppvekstetaten	Det art ikke kj
Utvikling av "Aktiv elev"-metoden	Tiltaket er i gang og bør videreføres/videreutvikles	Kultur og oppvekstetaten i samarbeid med Ås vgs	Det er
Etablere en oversikt over forebyggende tiltak på internetsida til Ås kommune.	Ved å ta utgangspunkt i LIVSSITUASJON skal barn og unge lettere finne fram til informasjon. Dette gjelder all offentlig informasjon, samt lokale linker. Forebyggende tiltak vil være en del av informasjonen til målgruppa. STATUS: Denne måten å organisere og utvikle internetsida på er etablert fra 10.02.04.	Rådmannen	Den ny muligh skjema registr Dialog komm Det er integre av kom Tjenes Ås kor Akersl
Ås vgs ønsker å samarbeide med Ås kommune i sin forebyggende satsning	Ås videregående inviteres til SLT-arbeidsutvalget i forbindelse med behandling av saker av felles interesse	SLT-koordinator	Det er samarb

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppnådd
Spilleavhengighet – avdekke problem/behandling	Utvikle kompetanse på feltet	Helse og sosialetaten	Det er til spes Foresl som tr
Kompetanseheving på rusforbyggende tiltak /hvordan oppdage rusmisbruk	Ås kommune tar initiativ til samarbeid med Ås videregående skole om felles opplæringsdag	Helse og sosialetaten	Ikke g det ska
Tverretattlig samarbeidsprosjekt rundt enkeltbarn og utsatte familier	Tilskudd skjønnsmidler fordelt via fylkesmannen. Nettverksarbeide med risikoutsatte familier. Helsestasjoner, barnehager og skoler viktige satsningsarenaer, for at man skal komme inn før problemer utvikler seg. Prosjektet varer ut 2004. Evaluering juni 2004	Helse og sosialetaten i samarbeid med kultur og oppvekstetaten	Prosjekt Nettve fagper veiledn i nettve
Anabole steroider – forhindre bruk	Utvikle kompetanse på feltet	Helse og sosialetaten i samarbeid med kultur og oppvekstetaten	Fortsat oppvek

Tiltak for rusmisbrukere

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppnådd
Oppfølging av rus-misbrukere for å hindre rekruttering til rusmiljøet i Oslo og forebygge utkastelser	Innvilget prosjektmidler fra sosial og helsedept. Til oppfølging av bostedsløse. Prosjektmidlene benyttes til styrking av rusteamet med tjeneste på kveld/helg. Det er etablert bemannet "base" i en av Ås kommunes leiligheter i Fjellveien. (Jfr. Boligpolitisk handlingsplan 2004-07, hvor det foreslås opprettet stillinger til oppfølging av rusmisbrukere, ut over prosjektperioden)	Helse og sosialetaten	Prosjekte viderefør rusmisbru Rusreform sin arbeid personer individue nedpriori Gjennom er fornøy Det er gj Bostedslø og gode t Tjenester tilgjengel åpent hus
Bidra til at rusmisbrukere får det behandlingstilbudet de har behov for fra spesialisthelsetjenesten	Fortsette samarbeidet med Folloklinikken og de øvrige Follokommunene (kalt FIKS). Benytte Folloklinikkenes konsultasjonsteam. Videreutvikle sosialtjenestens og kommunale samarbeidspartneres kompetanse innen rus/-psykiatrifeltet ("dobbeldiagnoser")	Helse og sosialetaten	Samarbeid Follokom

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Oppnådd
Oppfølging av rusmisbrukere etter avsluttet behandling i spesialisthelsetjenesten	Videreutvikle rus- og tiltaksteamets kompetanse. Utvikle samarbeidet mellom de ulike kommunale tjenester som kan bidra i oppfølgingsarbeidet ("ettervernet")	Helse og sosialetaten i samarbeid med lensmannskontoret og de øvrige kommunale tjenester	Sosialtjenesten Det er etablert samarbeid med fatter ved kommunen Tjenestetilbudet er utvidet
Økt kompetanse psykiatri/dobbeldiagnoser – praktisk anvendelse	Videreføre samarbeidet mellom psykiatrisk sykepleietjeneste og sosial- og barneverntjenesten med formål gjensidig læring. Den part som har etablert relasjonen til klienten/pasienten, følger denne videre, med konsultasjon fra den andre parten.	Helse og sosialetaten	Tiltaket er gjennomført i samarbeid med rus, barn og ungdomstjenesten case som er gjennomført At hovedoppgaven er å etablere relasjoner Tiltaket vil bli videreført
Videreutvikle samarbeidet mellom aetat, trygdekontoret og sosialtjenesten i kommunen	Samarbeidsavtalen mellom de tre etater revideres, for at bl.a. personer med rusproblemer skal få den bistand de har behov for.	Helse og sosialetaten	Det er holdt møter med deltakere fra alle tre etater Møtene er gjennomført og sosialtjenesten er involvert I løpet av året er det gjennomført samarbeid
Fritidstilbud til rusmisbrukere	Utvikle tiltak i samarbeid med Frivillighetssentralen/frivillige organisasjoner og øvrige organer som ivaretar rusmisbrukernes interesser	Helse og sosialetaten i samarbeid med frivillighetssentralen og øvrige frivillige organisasjoner /brukernes interesseorganisasjoner	Frivillighetssentralen er etablert brukergrupper er etablert Det er etablert samarbeid med frivillige organisasjoner Prosjektet er gjennomført og inkluderer startfasen
Revidere tverretattlig prosess for arbeidstrening	Arbeidstrening er et viktig element i rehabilitering av rusmisbrukere. Det er nødvendig at de ulike etater bidrar i dette arbeidet, bl.a. med å skaffe arbeidsplasser/arbeidsoppdrag	Helse og sosialetaten i samarbeid med de øvrige etater	Prosessene er etablert Arbeidstrening er etablert
Utarbeide prosess/retningslinjer for rusfeltet	Behov for tverretattlig samarbeide rundt rusmisbrukere. Rutiner bør utarbeides i fellesskap for å lette implementeringen blant ansatte som bidrar i forhold til denne brukergruppen	Helse og sosialetaten i samarbeid med de øvrige etater	Iso-prosessen er etablert Det er etablert samarbeid med øvrige etater
Boliger til rusmisbrukere	Kommunen mangler egnede boliger til personer som fortsatt ønsker å ruse seg, og som mangler "boevne". Tiltak fremgår av Boligpolitisk handlingsplan 2004-2007	Rådmannen	Arbeid med å etablere boliger er igangsatt

